

Sociaal Domein
Beleid Sociaal Domein

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Stand van zaken opvang vluchtelingen uit
Oekraïne

datum 12 april 2022
bijlage(n)

1. Inleiding

De Russische invasie in Oekraïne heeft geleid tot een grote humanitaire crisis. Steeds meer mensen slaan voor het oorlogsgeweld op de vlucht en daarvan zijn inmiddels al meer dan 4 miljoen mensen in buurlanden opgevangen. Een deel komt terecht in Nederland. Door enorme inzet van veiligheidsregio's en gemeenten zijn in een korte periode al bijna 35.000 opvangplekken gerealiseerd en stellen duizenden particulieren hun huis ter beschikking voor vluchtelingen.

De bereidheid binnen onze gemeenschap om de Oekraïense vluchtelingen te helpen is indrukwekkend. Ook binnen onze organisatie wordt hard gewerkt om niet alleen goede opvang en eerste levensbehoeften te bieden, maar ook de mogelijkheid om het leven weer een beetje op te pakken. Hoe de opvang er in de komende maanden uit gaat zien, als het gaat om huisvesting, leefgeld, onderwijs en werk wordt steeds meer duidelijk. Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de actuele stand van zaken en wat er al is gebeurd.

2. Kern informatie

Regeling opvang ontheemden

Met ingang van 1 april 2022 is Regeling opvang ontheemden Oekraïne van kracht geworden. Door deze regeling zijn burgemeesters verplicht de opvang van Oekraïense vluchtelingen te organiseren en moeten zij zorgen voor fatsoenlijke opvang, registratie in de BRP, leefgeld, onderwijs en zorg. In de praktijk verandert dit niet veel, want de gemeenten deden op vrijwillige basis al heel veel. Vanaf 1 april kunnen ze echter niet meer weigeren om vluchtelingen op te vangen. Burgemeesters krijgen weliswaar de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van vluchtelingen, maar niet de bevoegdheid om in hun gemeente panden of woonruimten te vorderen. Dit zal altijd in samenspraak met de eigenaren van vastgoed moeten plaatsvinden.

Eerste opvang

De gemeente Rijswijk vangt in de gemeentelijke opvanglocaties (GO) al meer dan 150 vluchtelingen uit Oekraïne op. Daarmee leveren we een belangrijke bijdrage aan de opgave om 2.000 opvangplekken in de Veiligheidsregio Haaglanden te realiseren. De vluchtelingen die in de Rijswijkse opvanglocaties worden opgevangen zijn voor het merendeel volwassenen. Er zijn ongeveer 40 kinderen opgevangen, waarvan de jongste net een maand oud is. Er zijn weinig vluchtelingen die een andere taal dan Oekraïens of Russisch beheersen. Daarom maken we veel gebruik van vrijwilligers die bereid zijn om te tolken.

Bij aankomst in onze regio worden de vluchtelingen via het aanmeldcentrum in de Broodfabriek gekoppeld aan de beschikbare opvangplekken in de regio. De acute opvang in Rijswijk vindt plaats in hotels, waar de mensen worden opgevangen door medewerkers van de gemeente en tot rust kunnen komen. Daar wordt ook in kaart gebracht wat er nodig is aan ondersteuning, zorg en begeleiding. Wekelijks zijn er spreekuren om vragen te beantwoorden en informatie te delen. Het aantal mensen dat in particuliere opvang zit is nog niet in beeld. Doordat zij zich steeds meer melden voor inschrijving in de BRP zal dit in de komende weken duidelijker worden.

Ondersteuning vluchtelingen

In de Broodfabriek wordt de eerste medische hulp en urgente ondersteuning geboden. Dit wordt door de GGD georganiseerd. Ook coördineert de GGD de medische en psychosociale ondersteuning die mogelijk op een later moment tijdens het verblijf in een GO nodig is.

De vluchtelingen die in Rijswijk arriveren zijn vaak al lang onderweg vanuit Oekraïne en/of tijdelijke opvanglocaties in buurlanden. Zij hebben daarom vooral behoefte aan onderdak, eten, drinken, sanitaire voorzieningen en rust. Veel mensen bezitten niet meer dan de kleding die ze dragen en enkele persoonlijke eigendommen. Dankzij giften van inwoners en de Weggeefwinkel helpen wij deze vluchtelingen ook aan andere benodigdheden, zoals kleding, verzorgingsproducten en speelgoed. Met door telecomproviders gratis ter beschikbaar gestelde simkaarten kunnen mensen onbeperkt bellen naar achtergebleven partners, familie en vrienden in Oekraïne.

Voor kinderen en volwassenen die in de GO verblijven bieden wij in samenwerking met maatschappelijke organisaties een dagelijks activiteitenprogramma aan. Dit programma is samen met de Oekraïense vluchtelingen opgesteld en bestaat o.a. uit bewegingsactiviteiten, dagbesteding voor kinderen, informatiebijeenkomsten en peuteropvang/voorschoolse educatie. Dit aanbod wordt nog verder uitgebreid, bijvoorbeeld met taallessen. Onze welzijnsorganisatie is gevraagd ondersteuning te bieden aan en activiteiten te organiseren/coördineren voor de vluchtelingen in de particuliere opvang (PO).

Leefgeldregeling

Vooruitlopend op de landelijke leefgeldregeling hebben wij een lokale regeling vastgesteld waardoor er aan in Rijswijk opgevangen vluchtelingen leefgeld kan worden verstrekt. Deze regeling vervangt de noodwerkwijze waarbij door de gemeente noodzakelijke producten werden aangeschaft en verstrekt. Onverwacht snel is met ingang van 1 april een landelijke regeling in werking getreden die de lokale regeling vanaf die datum overbodig maakt. Vluchtelingen in de GO hebben naast de natura-verstrekkings (onderdak en maaltijden) recht op € 55 leefgeld per persoon per maand. Voor vluchtelingen die in PO zijn gehuisvest bedraagt het leefgeld € 475 voor volwassenen en € 315 voor minderjarigen per maand. De hoogte van deze bedragen is door het Rijk vastgesteld.

Onderwijs

Ongeacht hun verblijfsstatus hebben kinderen recht op onderwijs. Wij merken dat scholen zeer gemotiveerd zijn om kinderen op te vangen. 10 kinderen volgen al regulier onderwijs op een basisschool in Rijswijk. Met de schoolbesturen werken we nauw samen om te inventariseren wat er op korte en lange termijn nog meer nodig is, met name op het gebied van personeel en huisvesting. Voor het primair onderwijs organiseren we wereldgroepen/internationale schakelklassen, waarbij een speciaal lesprogramma wordt aangeboden voor Oekraïense kinderen. De bedoeling is dat zij van daaruit kunnen instromen in het reguliere onderwijs. De eerste wereldgroep start al direct na de meivakantie. Voor het voortgezet onderwijs werken we samen met de onderwijsregio en lopen de aanmeldingen via de gemeente Den Haag. 12 tieners uit de Rijswijkse opvang staan inmiddels ingeschreven op een middelbare school en kunnen daardoor voortgezet onderwijs volgen.

Werk

Vanaf 1 april is het mogelijk voor Oekraïners die willen werken om zonder vergunning (in loondienst) aan het werk te gaan. Via de wekelijkse informatiebijeenkomsten worden de vluchtelingen hierover op de GO geïnformeerd. Het werkgeversservicepunt zal met bedrijven en uitzendbureaus verkennen welke mogelijkheden er zijn om gemotiveerde vluchtelingen te plaatsen.

Registratie in de BRP

Vluchtelingen die in Rijswijk verblijven moeten zich, ook als dit noodopvang betreft, inschrijven bij de gemeente. Dit is nodig voor het krijgen van een BSN, te mogen werken en het ontvangen van leefgeld (bij verblijf in PO). De Oekraïners die in de GO verblijven zijn inmiddels allemaal ingeschreven. Omdat het inschrijven specialistische kennis vereist en de echtheid van documenten moet worden gecontroleerd, duurt het langer voordat alle vluchtelingen zijn ingeschreven. Om de wachttijden niet te veel op te laten lopen worden voor de vluchtelingen in de PO extra dagdelen vrijgemaakt waarop zij zich kunnen laten inschrijven. Hierbij zijn dan ook tolken aanwezig.

Langdurige opvang

Hoewel wij zeer dankbaar zijn voor de noodopvang die door hotels wordt geboden, zijn hotelkamers niet geschikt voor langdurige opvang. Mensen hebben behoefte aan een persoonlijke plek met voldoende privacy en eigen kookgelegenheid. Daarom zoeken wij ook naar mogelijkheden om vluchtelingen voor langere tijd te huisvesten. Al snel na het ontstaan van de vluchtelingenstroom uit Oekraïne hebben meerdere vastgoedeigenaren, die gebouwen in Rijswijk beschikbaar willen stellen als opvanglocatie, zich gemeld bij de gemeente. Niet alle gebouwen zijn voor opvang even geschikt of op korte termijn geschikt te maken.

Vooruitlopend op landelijke regelgeving hebben wij daarom een toetsingskader vastgesteld, waarmee wij de aangeboden locaties kunnen beoordelen op o.a. beschikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid (zowel in het gebouw als de leefomgeving). Met de vertegenwoordigers van drie locaties die voldoen aan alle criteria gaan wij in gesprek over de mogelijke inzet voor langdurige opvang. Hierbij houden we ook rekening met de initiatieven in de regio, zodat we als Veiligheidsregio voldoen aan de huisvestingsopgave voor Oekraïense vluchtelingen.

Ondanks dat de drie locaties beschikbaar zijn, zijn deze nog niet bewoonbaar. Daarom houden wij ook vast aan de noodopvangcapaciteit in de hotels totdat de opvangcapaciteit voor de langere termijn gerealiseerd is. Met de hotels zijn afspraken gemaakt voor een periode van drie maanden met een optie om deze met drie maanden te verlengen.

Communicatie

De website rijswijk.nl/Oekraïne (ook beschikbaar in het Oekraïens) gaat in op de veel gestelde vragen van inwoners van Rijswijk en vluchtelingen uit Oekraïne. De website biedt informatie over opvangplekken, hoe particulieren kunnen helpen en verwijst door naar de landelijke initiatieven Refugeehelp en Nederlandvoorvluchtelingen.

In de GO worden Oekraïners met flyers in het Oekraïens geïnformeerd en wegwijs gemaakt in Rijswijk. Helaas zijn vluchtelingen kwetsbaar om slachtoffer te worden van mensenhandel en uitbuiting. Op de Broodfabriek en de opvanglocatie zijn daarom ook folders beschikbaar om hiertegen te waarschuwen.

Financiën

Alle kosten van de opvang, ondersteuning en begeleiding worden centraal bijgehouden. Hierdoor houden we overzichtelijk welke kosten wij maken t.b.v. de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Het Rijk heeft schriftelijk laten weten de kosten die gemeenten in dit kader maken integraal te vergoeden. Binnen de Veiligheidsregio is afgesproken dat gemeenten die meer bijdragen dan volgens de afgesproken verdeelsleutel noodzakelijk is, door de andere gemeenten, die minder kunnen bijdragen, gecompenseerd worden, mocht het Rijk de kosten op basis van deze verdeelsleutel vergoeden. Het bieden van meer opvang dan oorspronkelijk van ons gevraagd is leidt dan ook niet tot een extra financieel risico.

Waardering voor de stad

Het college is onder de indruk van de bereidheid bij inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven om te helpen bij de opvang en ondersteuning van vluchtelingen. De opvanglocaties, hotels maar zeker ook de gastgezinnen zijn wij zeer dankbaar voor de verleende medewerking bij de acute opvang. Ook de vrijwillige inzet op de locaties van de GO en de Broodfabriek, de inzameling van spullen en het grote aanbod van vrijwilligers die bereid zijn te helpen zijn hartverwarmend. Niet iedereen die wil helpen kan of hoeft al te worden ingezet. Wij werken nog aan een inventarisatie van vraag en aanbod, maar ook van de verblijfplaatsen van mensen die via hun eigen netwerk of gastgezinnen in Rijswijk verblijven, zodat we straks op de juiste plek de juiste ondersteuning kunnen bieden.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Met deze raadsinformatiebrief hopen wij u voldoende te hebben geïnformeerd over de ontwikkelingen en onze aanpak om Oekraïense vluchtelingen op te vangen. De snelheid waarmee de ontwikkelingen elkaar opvolgen dwingt ons iedere dag weer om daarop te anticiperen en waar mogelijk al eerder op in te spelen. Tot nu toe zijn wij daar in geslaagd, mede door de grote bereidheid binnen onze gemeentelijke organisatie om hieraan bij te dragen. Ook hiervoor spreken wij grote waardering uit. Wij houden er rekening mee dat deze inzet langdurig zal zijn. Dit betekent dat er een groot beslag op onze organisatie wordt gelegd wat consequenties zal hebben voor lopende zaken en projecten. De nood is echter hoog en rechtvaardigt de keuzes die we moeten maken. Via de raadsinformatiebrieven houden wij uw raad op de hoogte van de stand van zaken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage(n):
Geen